

## Arvamuse esitamine töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Tiit Riisalo!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta, millega luuakse töötuskindlustussüsteemi lisaks töötuskindlustushüvitisele uus hüvitise liik – baasmääras töötuskindlustushüvitis ning senine töötutoetus kaob. Muudatuse tulemusel makstakse töö kaotuse korral kas tänast sissetulekupõhist töötuskindlustushüvitist või baasmääras töötuskindlustushüvitist. Oleme eelnõuga tutvunud ning edastame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad:

1. Töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 punkt 3 kohaselt on edaspidi töötuskindlustushüvitise liigid sissetulekupõhine ja baasmääras töötuskindlustushüvitis. Eelnõu seletuskirjas lk 57 on kirjas, et baasmääras töötuskindlustushüvitise kehtestamise tõttu kasvavad töötukassa kulud 2025. aastal ca 23,2 miljoni euro võrra ning aastatel 2026–2028 ca 41,5–47,5 miljoni euro võrra. Baasmääras hüvitise saajate eest makstava sotsiaalmaksu tõttu kasvavad töötukassa kulud 2025. aastal ca 3 miljoni euro võrra ning aastatel 2026–2028 ca 5,4–6,2 miljoni euro võrra. Kulude prognoosis ei ole arvestatud käitumusliku mõjuga, mida planeeritud muudatused võivad kaasa tuua. Muudatusega kaasnev töötuskindlustusvahendite kulude kasv eeldab töötuskindlustusvahendite jätkusuutlikkuse tagamiseks ja seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks valikute tegemist töötukassa nõukogu poolt, sh võimalikku otsust tõsta töötuskindlustusmakse määra.

Töötukassat rahastatakse töötuskindlustusmaksetest ja ilma lisarahastuseta riigieelarvest tuleks töötuskindlustusmakse määra tõsta. Seega on olemas reaalne oht järgmiseks maksutõusuks ettevõtetele, kes tänases majandusolukorras on niigi väga suure surve all. Kaubanduskoda on seisukohal, et muudatuste tulemusel ei tohi suureneda töötuskindlustusmakse määr. Töötuskindlustussüsteem tuleks Kaubanduskoja hinnangul vaadata üle nii, et kulud ei suureneks ning et ettevõtted oleksid võimalikult kaitstud lisakulude eest.



2. Juhime tähelepanu, et uus baasmääras töötuskindlustushüvitise süsteem peab motiveerima töötamist, mitte töötuna arvel olekut ja hüvitise saamist. Näiteks võivad tööampsud tuua inimestele päris mõistliku sissetuleku kombineerituna töötuskindlustushüvitise ja sellest tulenevalt ei pruugi inimesed olla motiveeritud ka tööle kiirustama. Tuleks kaaluda ning täiendavalt analüüsida, kas võimalikku riski ennetaks näiteks baasmääras töötuskindlustushüvitise süsteemi nõuete rangemaks tegemine. Näiteks võiks hinnata ja analüüsida, kas baasmääras töötuskindlustushüvitise saamise piiramine või baasmääras töötuskindlustushüvitise staažinõude pikendamine aitaks vähendada käitumusliku mõju negatiivset riski. Kaubanduskoja hinnangul on oluline leida lahendus ning vähendada riski, et inimesed ei ole motiveeritud taas tööle minema ning baasmääras töötuskindlustushüvitise süsteem peab motiveerima töötamist.
3. Töötuskindlustuse seaduse eelnõu seletuskirjas lk 51 on selgitatud, et Töötuskindlustusstaaži ei ole ka uues süsteemis võimalik koguda uutel töövormidel: ettevõtluskonto omanikel, juhatuse liikmetel ja FIE-del. Kaubanduskoda soovib teada, kas inimesele, kes töötab, kuid omab ka ettevõtluskontot, makstakse töölt koondamisel töötuskindlustushüvitist? Sellisel juhul on isik realselt tööd teinud ja seeläbi ka kindlustusmaksleid tasunud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/  
Mait Palts  
Peadirektor

Ireen Tarto [ireen.tarto@koda.ee](mailto:ireen.tarto@koda.ee)